

رابطه سبک مدیریت کلاس با پیشرفت تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه دولتی

رشت در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

علی یادگار^۱، میلاد محمد نژاد^۲، نیما بابائی حویق^۳، مسلم عزت الهی^۴، فاطمه لقمان نصرت آباد^۵

۱- کارشناسی ارشد بیومکانیک ورزشی دانشگاه محقق اردبیلی

۲- کارشناسی فیزیک دانشگاه پیام نور واحد تهران شرق

۳- کارشناسی علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان پردیس امام علی (ع) رشت

۴- کارشناسی ارشد مهندسی منابع طبیعی گرایش جنگلداری دانشگاه آزاد چالوس

۵- کارشناسی علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی دانشگاه آزاد واحد آستارا

چکیده

با توجه به تأثیر مدیریت کلاس در ایجاد جو مناسب در زندگی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی و ارتقاء تعلیم و تربیت، در این پژوهش برآنیم تا رابطه سبک مدیریت کلاس با پیشرفت تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه دولتی رشت را بررسی کنیم. روش این تحقیق توصیفی و از نوع همبستگی است. به همین هدف از میان جامعه دانشجویان دو دانشکده آموزش عالی شهر رشت (۲۵۰۰ نفر)، تعداد ۵۷۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند. همچنین از میان جامعه اساتید این دو مؤسسه ۹۰ نفر به صورت شماری انتخاب شد. ابزار جمع آوری اطلاعات این تحقیق، پرسشنامه بود. در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات از دو پرسشنامه استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها از روش همبستگی پیرسون، اسپیرمن، آزمون T و Anova استفاده شده است. بر اساس نتایج بدست آمده از تحلیل داده ها، فرضیه تحقیق مبنی بر وجود رابطه میان سبک مدیریت کلاس با پیشرفت تحصیلی تایید شد. هرچه نمرات سبک مدیریت کلاس کاهش می یابد، نمرات پیشرفت تحصیلی دانشجویان افزایش می یابد. در واقع هرچه سبک مدیریت تعامل گرا تر باشد، پیشرفت تحصیلی دانشجویان بیشتر می شود.

واژگان کلیدی: سبک مدیریت کلاس، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان

مقدمه

از آنجا که دانشجویان در مرکز فرایند آموزش - یادگیری قرار گرفته اند، مجموعه متغیرهای مربوط به فراگیر از مهمترین متغیرها به شمار می آیند (میلر^۱ و میلر^۲، ۱۳۸۰) و چون فرایند یاددهی - یادگیری و از طریق تعامل در کلاس درس صورت می گیرد، بایستی عوامل مؤثر بر آن به صورت علمی مورد ارزیابی قرار گیرد. یکی از عوامل مؤثر، مجهز شدن معلمان به مهارت های کارآمد مدیریتی است. مدیریت جامع کلاس، میزان اشتغال دانشجویان در فعالیت های برنامه درسی را افزایش می دهد و هدر رفتن زمان برای رفع مشکلات رفتاری جلوگیری می کند (علوی و همکاران، ۱۳۹۷). انتخاب روش صحیح مدیریت کلاس درس و سازماندهی آن از علائم موفقیت معلم به شمار می آید. انتخاب هرگونه شیوه ی مدیریتی، به سبک تدریس و هدف های معلم بستگی دارد. معلمان با استفاده از روش مدیریت مناسب کلاس درس خود می توانند در پرورش مهارت های اجتماعی،

۱. W. R. Miller

۲. Marie F. Miller

۳. Self – regulation Learning

۴. Emmer

۵. Stough

خلاقیت ها و توانایی های دانش آموزان نقش مهمی داشته باشند و مشکلات انضباطی کمتری در کلاس خود مشاهده کنند (خسروی، ۱۳۹۶). چگونگی اداره کلاس و روش تدریس معلم منبع مهمی برای قضاوت درباره توانایی ها و ارزش های شغلی اوست (ایمر و استاوغ، ۲۰۰۱). هدف از مدیریت کلاس این است که یک محیط مثبت و مولد داشته باشیم. وجود نظم و ترتیب در کلاس به خودی خود هدف نیست. هدف اصلی در اداره ی کلاس این است که شاگردان چگونگی مدیریت رفتار خود را یاد بگیرند. تحول یافتن رفتار شاگرد از اجبار کردن آنان برای عمل به دستورات معلم تا رسیدن به خودنظم دهی و کنترل رفتار خود، یک یادگیری اساسی در مدیریت کلاس است. کمک به شکل گیری مدیریت خود و کنترل خود در شاگردان یکی از وظایف مهم تربیتی معلم است. با دستیابی به چنین مهارتهایی است که شاگرد به کسب موفقیت درسی و ایجاد روابط صحیح با دیگران و نظم دادن به زندگی خود خواهد رسید (لطف آبادی، ۱۳۸۴). در این پژوهش تلاش بر این است تا رابطه سبک مدیریت کلاس بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان مؤسسات آموزش عالی شهرستان لار سنجیده شود. امید است این تحقیق بتواند نقشی قابل قبولی در مسیر بهبود وضعیت آموزشی و یادگیری دانشجویان و در نهایت پیشرفت تحصیلی آنان ایفا نماید.

بیان مسئله

یکی از عواملی که امروزه معلمان، مدیران و سیاست گذاران آموزش و پرورش به عنوان موضوعی مهم و اثرگذار به آن توجه دارند، عامل مدیریت کلاس به عنوان پیچیده ترین موضوع در بهبود کیفیت آموزش شناخته شده است. عمل مدیریت مستلزم مهارت مدیر در سه جنبه انسانی، فنی و ادراکی می باشد. هیچکدام از این مهارت ها نمی تواند از طریق تجارب فردی کسب شود و حتی اگر چنین شود نیازمند بصیرتی زیاد و مدت زمانی طولانی خواهد بود. مضاف بر آن هیچ کس هم نمی تواند مهارت های فوق را به طور مادرزادی داشته باشد، در نتیجه علاوه بر خود مدیریت به عنوان یک رشته علمی، عمل مدیریت هم مستلزم مهارت هایی است که باید به روش علمی کسب شود. ولی در عین حال تجربه فردی می تواند به آن کمک نماید و به کارگیری مایه هنری نیز - مثل انجام هنرمندانه هر عمل دیگر، نه فقط مدیریت - می تواند بر ظرافت و دقت آن افزوده و تأثیر آن را افزایش دهد (سید عباس زاده، ۱۳۸۶). در بسیاری از کلاس ها معلمان تلاش دارند دستورالعمل هایی را به عنوان روش مدیریت کلاس به شاگردان بدهند و انتظار دارند که شاگردان نیز از آن خواسته ها و انتظارات پیروی کنند. در برخی از کلاس ها نیز می بینیم که معلم به عنوان راهنما و تسهیل کننده یادگیری عمل می کند. همچنین در بعضی از کلاس ها شاهد اشتراک تلاش و همکاری جمعی معلم و شاگردان هستیم. پژوهش ها نشان می دهد که در کلاس های نوع اول (کلاس های معلم مدار)، شاگردان به یادگیری دانش های موجود در کتابها دست می یابند، اما در کلاس های نوع دوم (یعنی کلاس هایی که مبتنی بر روابط متقابل و حرمت جمعی است)، شاگردان قادر می شوند که به ساختن دانش در ذهن خویش دست یابند (ایورتسون^۱ و راندولف^۲، ۱۹۹۵). رویکرد غیر مداخله گر بر اساس این باور شکل گرفته است که افراد خود تمایل به ابراز و انجام نیازهای خود را دارند، به طوری که معلم حداقل کنترل را در کلاس درس دارد. در سمت مقابل این پیوستار، رویکرد مداخله گر وجود دارد؛ بر این باور که رشد و تعالی افراد تحت تأثیر محیط خارجی قرار دارد. این اعتقاد معلمان را به سمتی هدایت می کند که کنترل کامل را در وضعیت های مختلف کلاس درس بر عهده بگیرند. در میانه ی این دو رویکرد افراطی، رویکرد تعامل گرا وجود دارد که معتقد بر تأثیر متقابل میان فرد و محیط است. در این مورد، کنترل اوضاع در کلاس درس بین معلم و دانش آموزان به اشتراک گذاشته می شود. هر معلم از رویکردهای متفاوتی در کلاس استفاده می کند، اما ممکن است بسته به شرایط کلاس به سبک متفاوتی عمل نماید (دجیجیک^۳ و استوجیلکوویک^۴، ۲۰۱۲). در نتیجه معلم می تواند با شناخت و اجرای مدیریت صحیح، تأثیر و کارایی تدریس را افزایش و مشکلات رفتاری دانش آموزان را کاهش دهد (بهراری، ۱۳۷۹). با توجه به تأثیر مدیریت کلاس در ایجاد جو مناسب و مطلوب یادگیری و پیشرفت تحصیلی و ارتقاء تعلیم و تربیت از طرف دیگر، این

^۱ - Evrtson

^۲ - Randolph

^۳ - Djigic

^۴ - Stojiljkovic

پژوهش بر آن است تا ارتباط سبک مدیریت در کلاس درس و تأثیری که این دو بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دارند را بررسی نماید.

هدف های تحقیق

اهداف کلی

۱- بررسی رابطه میان سبک مدیریت کلاس با پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه های دولتی شهر لار در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

اهداف جزئی

۱- بین سبک مدیریت کلاس با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه وجود دارد.

۲- بین سبک تعامل گرا با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه وجود دارد.

۳- بین مدیریت کلاس اساتید بر اساس ویژگی های دموگرافیک تفاوت وجود دارد.

۴- بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان بر اساس جنسیت تفاوت وجود دارد.

ضرورت تحقیق

هدف نظام آموزشی و در مرکز آن آموزش عالی هر کشور، تربیت افرادی موثر است؛ افرادی که به درستی توانایی های خود را بشناسند و درک درستی از آنها داشته باشند و توانایی ها و قابلیت های خود را باور کنند و نگاه مثبت به آنها داشته باشند. این افراد بدون شک در برابر مسائل، راه حل های منطقی را به کار خواهند گرفت و اهداف واقع بینانه تری را انتخاب خواهند کرد و به هنگام برخورد با مشکلات، پایداری و استقامت بیشتری از خود نشان می دهند و به جای رویگردانی از مشکل به استقبال آن رفته و احساس آرامش می کنند (قربانی ولیک چالی، ۱۳۹۱).

شخص تحصیل کرده و دانش آموخته مهمترین سرمایه هر جامعه ای محسوب می شود که توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی هر جامعه ای به نیروی انسانی متخصص آن بستگی دارد. با توجه به اینکه ما در عصر پیشرفت سریع علم و تکنولوژی به سر می بریم و افراد برای سازگاری با این شرایط و ادامه زندگی نیازمند افزودن بر دانش خود از طریق یادگیری هستند؛ لذا توجه به عوامل مؤثر بر عملکرد دانشجویان، از جمله سبک مدیریت کلاس که زمینه ساز تحقق یادگیری مطلوب می شود، به ویژه در میان دانشجویان که در معرض به بازار کار و استفاده کاربردی از تخصص و دانش خویش هستند، اهمیت دارد. با توجه به اینکه پژوهش های بسیار کمی در ایران در زمینه مدیریت کلاس انجام شده و نزدیک به اتفاق آنها از لحاظ نظری متکی بر سبک های مدیریت برگرفته از تئوری های مدیریت اند؛ تا اینکه مبتنی بر نظریه های مدیریت کلاس و روانشناسی یادگیری باشند؛ و با توجه به اینکه مفهوم سبک مدیریت کلاس از جمله موضوعات مهم در تعلیم و تربیت می باشند که بر روی یادگیری و پیشرفت تحصیلی تأثیر بسیاری دارند؛ بنابراین می توان امید داشت که با مطالعه این مباحث بتوان زمینه پیشرفت سازمان های آموزشی را فراهم کرد.

فرضیه اصلی

- آیا سبک مدیریت کلاس با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه دارد؟

فرضیه های فرعی

۱- آیا سبک مدیریت کلاس با پیشرفت تحصیلی رابطه دارد؟

۲- آیا بین مدیریت کلاس اساتید بر اساس ویژگی های دموگرافیک تفاوت وجود دارد؟

۳- آیا بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان بر اساس جنسیت تفاوت وجود دارد؟

پیشینه پژوهش

داخلی

رضایی و همکاران (۱۳۹۲)، در پژوهشی به بررسی رابطه سبک مدیریت کلاس معلمان با انگیزش و پیشرفت ریاضی دانش آموزان پایه سوم ابتدایی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که بین سبک مدیریت کلاس تعامل گرا و سبک مداخله گر معلمان

با پیشرفت ریاضی دانش آموزان رابطه معنی دار وجود دارد. بر اساس نتایج به دست آمده سبک های مدیریت کلاس تعامل گرا و مداخله گر معلمان به عنوان مهمترین متغیرها برای پیش بینی پیشرفت ریاضی دانش آموزان شناخته شد. حسین زاده (۱۳۹۴) با بررسی رابطه سبک های مدیریت کلاس با ویژگی های شخصیتی معلمان نشان داد که بیشتر معلمان مورد بررسی دارای سبک مدیریت تعاملی می باشند. تحلیل داده ها نشان داد که بین ویژگی های شخصیتی معلمان و سبک مدیریت آن ها رابطه وجود دارد. نتایج بیان داشت که معلمان زن و مرد، از لحاظ سبک مدیریت کلاس با یکدیگر تفاوتی ندارند. دهقانی و همکاران (۱۳۹۶)، در تحقیقی که با هدف بررسی ارتباط هوش فرهنگی و سواد کامپیوتری معلمان دانشگاه علامه طباطبایی با سبک مدیریت کلاسی آنان انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که بین فراشناخت و رفتار فرهنگی معلمان با سبک مدیریت کلاسی معلم محوری (مداخله ای) آنان ارتباط معکوس و معنادار وجود دارد. حسین زاده (۱۳۹۴)، پژوهش خود با عنوان تأثیر ویژگی های معلم بر سبک مدیریت کلاس در منطقه ی ملارد در سال تحصیلی ۹۵-۹۴، را بر روی ۸۷ معلم به انجام رساند. یافته ها حاکی از آن است که تفاوت میان سبک مدیریت کلاس معلمان بر اساس مدرک تحصیلی معنادار است؛ یعنی معلمان دارای مدرک فوق دیپلم بیشتر به سبک تعاملی تمایل دارند در حالی که معلمان دارای مدرک دیپلم به سبک مداخله گر گرایش دارند.

محمدزاده (۱۳۹۷)، در تحقیقی با عنوان بررسی رابطه هوش فرهنگی و سبک های تصمیم گیری در بین مدیران، به این نتیجه رسید که بین هوش فرهنگی و سبک های عمومی تصمیم گیری در بین مدیران روابط مثبت و معناداری وجود دارد. خلجی فر (۱۳۸۹)، مدلی جهت استقرار مدیریت کلاس درس سالم ارائه دادند و پنج بعد سبک رهبری معلم، رشد دانش آموز، ارتباط، انگیزش و انضباط در کلاس درس را به عنوان مؤلفه های مدیریت کلاس درس سالم عنوان نمودند و به این نتیجه رسیدند که بین

رضازاده (۱۳۹۷)، در پژوهشی تحت عنوان « تأثیر ویژگی های معلم بر سبک مدیریت کلاس »، به این پرسش پاسخ دادند که آیا میان عوامل مربوط به معلمان و سبک مدیریتی آن ها رابطه وجود دارد؟ نتایج نشان می دهد که تفاوت میان سبک مدیریت کلاس معلمان بر اساس مدرک تحصیلی معنادار است؛ یعنی معلمان دارای مدرک فوق دیپلم بیشتر به سبک تعاملی تمایل دارند در حالی که معلمان دارای مدرک دیپلم به سبک مداخله گر گرایش دارند.

عبدالهی (۱۳۸۷) در پژوهشی تحت عنوان نقش آمادگی ها در مدیریت اثربخش کلاس درس، نشان داد که دست یافتن به مدیریت اثربخش کلاس درس بدون آمادگی ها معنادار نبوده و هرگز به نتیجه مناسب نخواهد رسید.

پیشینه خارجی

میشل و برادشاو (۲۰۱۸)، در پژوهشی به بررسی تأثیرات کلاس درس در درک فراگیر از فضای محیط آموزشی و در واقع نقش مدیریت کلاس درس و استراتژی نظم و انضباط انحصاری پرداختند. نتایج نشان می دهد، که استفاده بیشتر از استراتژی نظم و انضباط انحصاری با نظم کمتر همراه بود در حالی که استفاده از رفتار مثبت حمایتی مبتنی بر کلاس درس با نمره بالاتر در نظم و انضباط، انصاف و ارتباط دانشجو و مدرس همراه بود. این داده ها نشان می دهد که آموزش قبل از خدمت و فعالیت های توسعه حرفه ای باید معلمان و مدرسان را به استفاده از استراتژی های پشتیبانی رفتار مثبت و کاهش تکیه بر استراتژی نظم و انضباط انحصاری در جهت بهبود فضای کلاس و بهبود شرایط یادگیری، تشویق نماید.

قیاس و احمد (۲۰۱۷)، پژوهشی مبنی بر بررسی اثر سبک های مدیریت کلاس بر عملکرد دانش آموزان بر روی ۶۰ دانش آموز در مقطع متوسطه و ۶ نفر از معلمان آنها انجام دادند. بر اساس یافته ها، محققان به این نتیجه رسیدند که معلمان سبک های مختلفی برای تصمیم گیری اتخاذ می نمایند. اکثر معلمان برای تصمیمات خود از قبل برنامه ریزی می کنند. معلمان فشارهای خارجی برای تصمیم گیری را نمی پذیرند. تعداد کمی از دانش آموزان فرصت می یابند تا درباره مسائل مربوط به کلاس بحث نمایند. عدم تعادل در ارائه برنامه های مشارکتی در کلاس وجود دارد و معلمان ترجیح می دهند کنترل کلاس را خود بر عهده گیرند و دانش آموزان نمی توانند مشکلات خود را با معلمان مطرح نمایند.

آزوبوئیک (۲۰۱۲) در تحقیقی مدیریت کلاس درس را به عنوان یک استراتژی کنترل برای ترویج کیفیت آموزش در نظر گرفت. بر اساس نتایج این تحقیق، کلاس درس مؤثر می تواند به عنوان یک استراتژی کنترل در ارتقاء کیفیت آموزش و پرورش مورد استفاده قرار گیرد و تمام اجزای محیط مدرسه باید به منظور دستیابی به اهداف مورد نظر با یکدیگر هماهنگ باشند. فوولر و ساراپلی (۲۰۱۹)، به منظور بررسی توقعات دانشجویان از مدیریت کلاس درس پژوهشی را به انجام رساندند. نتایج نشان داد که مدیریت کلاس درس به همان اندازه که برای معلمان مهم است، برای دانشجویان نیز اهمیت دارد. آن ها معتقدند که این اطلاعات می تواند در راستای کمک به معلمان برای مدیریت کلاس به صورت مؤثرتر مورد استفاده قرار گیرد.

روش پژوهش

روش تحقیق توصیفی و از نوع همبستگی می باشد.

جامعه آماری

در این پژوهش جامعه آماری شامل کلیه اساتید و کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه های دولتی شهر لار می باشد.

حجم نمونه و روش نمونه گیری

در این پژوهش به روش خوشه ای چند مرحله ای، از میان کلیه دانشگاه های دواتی شهر لار، ۴ دانشگاه آموزش عالی لار انتخاب شدند. از میان ۲۵۰۰ دانشجوی این دو دانشگاه تعداد ۵۷۰ نفر بر اساس جدول مورگان، به طور تصادفی انتخاب و نمونه گیری شدند و در مورد اساتید از روش نمونه گیری سر شماری به تعداد ۹۰ نفر استفاده گردید.

ابزارهای پژوهش

ابزار جمع آوری اطلاعات این پژوهش، پرسشنامه می باشد. در این تحقیق برای جمع آوری اطلاعات از دو پرسشنامه استفاده شده است. یکی پرسشنامه سبک مدیریت کلاس است که شامل ۲۵ سؤال است. مدیریت آموزش ۱۳ سؤال، مدیریت افراد ۸ سؤال و مدیریت رفتار شامل ۴ سؤال می باشد. نمره کل سبک مدیریت کلاس از جمع این سه مقیاس به دست می آید.

شیوه های جمع آوری اطلاعات

به منظور اجرای پرسش نامه و گردآوری اطلاعات، پرسشنامه ها به طور مستقیم در اختیار اساتید و دانشجویان قرار گرفت تا با انتخاب هر یک از آیتم ها ، نظرات خود را اعلام دارند. به منظور بررسی عملکرد تحصیلی دانشجویان نیز معدل آنان مبنای سنجش قرار گرفت.

روش های آماری تجزیه و تحلیل داده ها

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده ها، از روش های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده است.

روش های آماری توصیفی: محاسبه میانگین، انحراف معیار، فراوانی، درصد فراوانی

روش های آمار استنباطی: آزمون های پیرسون ، اسپیرمن همراء با نمودار پراکنش و آزمون تی و تحلیل واریانس و تحلیل رگرسیون چند متغیره.

توزیع فراوانی وضعیت جنسیت آزمودنی ها

وضعیت جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی پاسخگو	فراوانی تجمعی
مذکر	۴۸	۵۴/۲	۵۴/۲	۵۴/۲
مونث	۴۲	۴۵/۸	۴۵/۸	۱۰۰

	۱۰۰	۱۰۰	۹۰	کل	
--	-----	-----	----	----	--

وضعیت میزان تحصیلات

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها از بین آزمودنی های پاسخگوی مورد بررسی ۶۰ نفر (۸۵/۷ درصد) دارای مدرک فوق لیسانس و ۱۰ نفر (۱۴/۳ درصد) دارای مدرک تحصیلی دکتری می باشند (جدول و نمودار ۴-۲).

درصد فراوانی وضعیت مدرک تحصیلی آزمودنی ها

وضعیت متغیرهای تحقیق

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها ۲۴ نفر (۳۴,۳ درصد) نوع مدیریت کلاس آنها مداخله گر و ۴۶ نفر (۶۵,۷ درصد) نوع مدیریت کلاس آنها تعاملی است. لازم به ذکر است هیچیک از اساتید دارای سبک غیرمداخله گر نبودند.

توزیع فراوانی نوع مدیریت کلاس اساتید

مدیریت کلاس اساتید	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی پاسخگو	فراوانی تجمعی
مداخله گر	۲۴	۳۴/۳	۳۴/۳	۳۴/۳
تعاملی	۴۶	۶۵/۷	۶۵/۷	۱۰۰
غیر مداخله گر	۰	۰	۰	۰
کل	۷۰	۱۰۰	۱۰۰	۰

درصد فراوانی نوع مدیریت کلاس از دیدگاه آزمودنی ها

آماره های توصیفی نمره های مدیریت کلاس اساتید

تجزیه و تحلیل داده ها نشان می دهد که ضرایب همبستگی آزمون پیرسون و اسپیرمن بین دو متغیر سبک مدیریت کلاس با پیشرفت تحصیلی به ترتیب برابر ۰/۲۵۵- و ۰/۲۵۷- و با p - مقدار (معنی داری) به ترتیب برابر ۰/۰۳۳ و ۰/۰۳۲ و کوچکتر از سطح معنی داری $\alpha = 0.05$ هستند، لذا در این سطح فرض H_0 یعنی عدم وجود رابطه رد می شود و در نتیجه بین سبک مدیریت کلاس با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه وجود دارد. این مطلب با توجه به نحوه پراکندگی نقاط و همچنین خط برازش شده در نمودار (۴-۶) مورد تأیید است. در ضمن منفی بودن ضرایب همبستگی و شیب خط برازش شده نشان از رابطه عکس بین این دو متغیر است

آماره های آزمون همبستگی پیرسون و اسپیرمن مربوط به رابطه بین سبک مدیریت کلاس با پیشرفت تحصیلی

پیشرفت تحصیلی							متغیر
نوع رابطه	وجود رابطه	اسپیرمن			پیرسون		آزمون
		تعداد	معنی داری	ضریب همبستگی	تعداد	معنی داری	ضریب همبستگی
عکس	دارد	۷۰	۰/۰۳۲	-۰/۲۵۷	۷۰	۰/۰۳۳	کلاس

با توجه به نحوه پراکندگی نقاط در نمودار پراکنش همان طور که مشاهده می شود با بالا رفتن نمرات سبک مدیریت کلاس یا به عبارتی با استفاده سبک مدیریت مداخله گر، نمرات پیشرفت تحصیلی کاهش پیدا می کند که بیانگر رابطه عکس بین دو متغیر است.

تجزیه و تحلیل داده ها نشان می دهد که ضرایب همبستگی آزمون پیرسون و اسپیرمن بین دو متغیر سبک مدیریت تعاملی کلاس با پیشرفت تحصیلی به ترتیب برابر ۰/۱۵۴ و ۰/۲۰۰ و با p - مقدار (معنی داری) به ترتیب برابر ۰/۳۱۳ و ۰/۱۸۳ و

بزرگتر از سطح معنی داری $\alpha = 0.05$ هستند، لذا در این سطح فرض H_0 یعنی عدم وجود رابطه رد نمی شود و در نتیجه بین سبک مدیریت تعاملی کلاس با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معنی داری وجود ندارد. آماره های آزمون همبستگی پیرسون و اسپیرمن مربوط به رابطه بین سبک مدیریت تعاملی کلاس با پیشرفت تحصیلی

پیشرفت تحصیلی								متغیر
نوع رابطه	وجود رابطه	اسپیرمن			پیرسون			آزمون
		تعداد	معنی داری	ضریب همبستگی	تعداد	معنی داری	ضریب همبستگی	سبک مدیریت تعاملی کلاس
-	ندارد	۴۶	۰/۱۸۳	۰/۲۰۰	۴۶	۰/۳۱۳	۰/۱۵۴	

با بالا رفتن نمرات سبک مدیریت تعاملی کلاس، نمرات پیشرفت تحصیلی تغییر چندانی پیدا نمی کند که نشان از عدم وجود رابطه بین این دو متغیر است

آماره های آزمون T برای مقایسه میانگین نمرات مدیریت کلاس اساتید در گروه مردان و زنان

معنی داری	درجه آزادی	آماره T	زن			مرد			جنسیت متغیر
			انحراف معیار	میانگین	تعداد	انحراف معیار	میانگین	تعداد	
۰/۵۲۸	۶۸	۰/۶۳۴	۶/۳۷	۷۲/۸۷	۳۱	۵/۷۶۷	۷۱/۹۵	۳۹	مدیریت کلاس اساتید

مقایسه مدیریت کلاس اساتید در رده های مختلف میزان تحصیلات آنان بر اساس محاسبات از طریق آزمون anova بدست آمده و چون p - مقدار (معنی داری) برابر با ۰/۴۱۲ و بزرگتر از سطح معنی داری $\alpha = 0.05$ است. لذا در این سطح فرض H_0 رد نمی شود و در نتیجه نمی توان گفت میانگین نمرات مدیریت کلاس اساتید در رده های مختلف میزان تحصیلات تفاوت معنی داری دارد.

آماره های آزمون anova برای مقایسه میانگین نمرات مدیریت کلاس اساتید در رده های مختلف میزان تحصیلات

	توانمند سازی			متغیرها
	انحراف معیار	میانگین	تعداد	میزان تحصیلات
-	۵/۸۴۳۱۵	۷۲/۶۰۰۰	۶۰	-
-	۷/۱۲۵۰۷	۷۰/۹۰۰۰	۱۰	فوق لیسانس
-	۶/۰۱۴۵۶	۷۲/۳۵۷۱	۷۰	دکتری
-				کل
درجه آزادی	میانگین مربعات	مجموع مربعات	منابع تغییر	
۱	۲۴/۷۷۱	۲۴/۷۷۱	بین گروهی	
۶۸	۳۶/۳۴۳	۲۴۷۱/۳۰۰	درون گروهی	
۶۹	-	۲۴۹۶/۰۷۱	کل	-

-	۰/۶۸۲	آماره F
	۰/۴۱۲	معنی داری

بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان مرد و زن تفاوت وجود دارد.

H_0 : میانگین پیشرفت تحصیلی دانشجویان مرد و زن یکسان است.

H_1 : میانگین پیشرفت تحصیلی دانشجویان مرد و زن یکسان نیست.

مقایسه پیشرفت تحصیلی دانشجویان مرد و زن بر اساس محاسبات از طریق آزمون T بدست آمده و چون p - مقدار (معنی داری) برابر با $0/001$ و کوچکتر از سطح معنی داری $\alpha = 0.05$ است. لذا در این سطح فرض H_0 رد می شوند و در نتیجه می توان گفت میانگین نمرات پیشرفت تحصیلی دانشجویان مرد و زن تفاوت معنی داری دارد. مقایسه میانگینها نشان می دهد که پیشرفت تحصیلی دانشجویان زن بالاتر از مرد است.

آماره های آزمون T برای مقایسه میانگین نمرات پیشرفت تحصیلی دانشجویان مرد و زن

معنی داری	درجه آزادی	آماره T	زن			مرد			جنسیت متغیر
			انحراف معیار	میانگین	تعداد	انحراف معیار	میانگین	تعداد	
۰/۰۰۱	۳۲۲	-۳/۴۰۳	۲/۰۹۷	۱۴/۵۴	۱۳۶	۲/۲۲۸	۱۳/۷۱	۱۸۸	پیشرفت تحصیلی

نتیجه گیری

فرضیه اول: سبک مدیریت کلاس با پیشرفت تحصیلی رابطه دارد.

با تحلیل آماری اطلاعات جمع آوری شده در پژوهش حاضر، فرضیه دوم پژوهش مبنی بر اینکه بین سبک مدیریت کلاس اساتید و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه وجود دارد، تایید گردید. این یافته مطابق با پژوهش های آریا پوران و همکاران (۱۳۹۲) می باشد. پژوهش ها نشان می دهد که متغیرهای کلاسی خاصی بر رفتار فراگیران در کلاس درس و پیشرفت تحصیل آنان به طور محدود و مداوم اثر دارد. سازماندهی کلاس به نظم و ترتیب درسی و اجتماعی دانشجویان در کلاس درس اشاره می کند. معلم باید با مدیریت صحیح کلاس و تکیه بر روش های گوناگون و با تحکیم روابط مثبت خود با دانش آموز به امر تدریس و آموزش بپردازد. در واقع اعمال مدیریت در کلاس برای ایجاد یک محیط مناسب یادگیری امری ضروری و حیاتی است.

فرضیه دوم: بین سبک تعامل گرا با پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.

این فرضیه نیز در تحلیل آماری تایید نگردید و نتایج نشان داد که بین سبک تعامل گرای اساتید و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معنی داری وجود ندارد که با تحقیق رضایی (۱۳۹۲) همخوانی دارد.

فرضیه سوم: بین مدیریت کلاس اساتید بر اساس ویژگی های دموگرافیک تفاوت وجود دارد.

نتایج حاصل از تحلیل آماری در این پژوهش نشان داد که بین مدیریت کلاس اساتید بر اساس ویژگی های دموگرافیک تفاوت معناداری وجود ندارد. این یافته از لحاظ عدم تفاوت در سبک مدیریت اساتید با پژوهش های مارتین و همکاران (۱۹۹۵) همخوانی دارد.

فرضیه چهارم: بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان بر اساس جنسیت تفاوت وجود دارد. نتایج پژوهش در زمینه پیشرفت تحصیلی دانشجویان بر اساس جنسیت نشان داد که میانگین نمرات پیشرفت تحصیلی دانشجویان مرد و زن تفاوت معنی داری دارد. مقایسه میانگین ها نشان می دهد که پیشرفت تحصیلی دانشجویان زن بالاتر از مرد است.

پیشنهادهای کاربردی

۱- یکی از عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان، تجهیز اساتید به مهارتهای کارآمد مدیریتی است، مدیریت جامع کلاس، میزان اشتغال دانشجویان در فعالیتهای برنامه درسی را افزایش می دهد و از هدر رفتن زمان برای رفع مشکلات رفتاری جلوگیری می کند، بنابراین پیشنهاد می گردد اساتید با انتخاب سبک مدیریت صحیح و متناسب با کلاس درس خود، دانشجویان را در راستای رسیدن به موفقیت تحصیلی یاری نمایند.

۲- برگزاری دوره های آموزشی آشنایی با سبک های مختلف مدیریت کلاس برای اساتید می تواند آنها را در خلق فضایی مناسب جهت رشد و موفقیت دانشجویان یاری رساند.

پیشنهادهای پژوهشی

۱- در این پژوهش، پیشرفت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه های غیرانتفاعی سنجیده شده است، پیشنهاد می گردد پژوهشی مشابه در دانشگاه های دولتی نیز صورت پذیرد.

۲- از آنجا که پژوهش حاضر از نوع همبستگی است، و در آن تنها به کشف روابط بین متغیرها پرداخته شده است، با اجرای آن به صورت آزمایشی و در شرایط کنترل شده میتوان با قاطعیت بیشتری به تبیین نتایج پرداخت.

۳- با توجه به اینکه این پژوهش در کرمان انجام گرفته است و جامعه آن را دانشجویان مقطع کارشناسی تشکیل می دهند، انجام آن در دیگر مناطق جغرافیایی و همچنین دیگر مقاطع تحصیلی می تواند زمینه ای برای مقایسه نتایج را فراهم کند.

محدودیت های پژوهش

۱- ابزار گردآوری دادهها پرسشنامه بود که محدودیتهایی را دارد از جمله اینکه دانشجویان و یا اساتید در هنگام پاسخگویی از انعکاس واقعیت، به هر دلیل جلوگیری کرده باشند.

۲- کم بودن تعداد تحقیقات داخلی و خارجی مشابه پژوهش حاضر، که این موضوع مقایسه نتایج را با اشکال مواجه می سازد.

۳- عدم همکاری لازم اساتید با محقق

۴- کم بودن تعداد اساتید حق التدریس در دانشگاه ها، که این خود در تحلیل آماری نتایج، پژوهشگر را با مشکل مواجه ساخت.

منابع فارسی

- بخشایش، علیرضا (۱۳۹۸). رابطه سبک های مدیریت کلاس با ویژگی های شخصیتی معلمان مدارس ابتدایی شهر یزد. فصلنامه علمی پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، سال چهارم، شماره ۲، صص ۱۹۸-۱۸۵.
- جوادی بورا، محمدعلی؛ نازکنتبار، حسین (۱۳۹۹). طراحی و تبیین مدل استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در بین دانشجویان مرکز تربیت معلم شهرستان قائمشهر. دهمین همایش سالانه انجمن مطالعات برنامه درسی. دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی. تهران.

- زمانی، مهدی (۱۳۸۹). اداره کلاس درس: راهبردهای مدیریت کلاس درس، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی تهران.
- سرمدی، محمدرضا و سیف، حسن (۱۳۹۹). مدیریت کلاس. چاپ دوم، تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- سکاکی، سیاوش (۱۳۹۵). بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی در بین دانشجویان شاهد و ایثارگر و آزاد استان اردبیل. مجله نوید شاهد، صص ۲۱-۱۳.
- عسکری، سمانه (۱۳۸۹). بررسی رابطه سبک مدیریت مشارکتی مدیران با عملکرد شورای معلمان در مدارس دخترانه دوره ابتدایی شهر تهران سال ۸۹-۸۸. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار.
- علی بخشی، سیده زهرا؛ آقا یوسفی، علیرضا؛ زارع، حسین؛ بهزادی پور، ساره (۱۳۹۰). اثربخشی تحول راهبرد خود نظم دهی بر عملکرد نوشتن دانش آموزان دچار اختلال کمبود توجه بیش فعالی، فصلنامه روانشناسی کاربردی، سال ۵، شماره ۲ (۱۸)، صص ۳۷-۴۷.
- فرج الهی، مهران؛ نجفی، حسین؛ نصرتی هشی، کمال؛ نجفیان، سودابه (۱۳۹۲). رابطه بین سبک های یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانشجویان. مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، دوره ۶، شماره ۲، صص ۸۸-۸۳.
- قربانی ولیک چالی، خدیجه. (۱۳۹۱). تأثیر سبکهای یادگیری بر خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان دانشگاه شهید باهنر کرمان در سال تحصیلی ۹۱-۹۰. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- کونتر، هارولد و همکاران. اصول مدیریت. ترجمه محمد هادی چمران. مؤسسه انتشارات علمی. چاپ سوم، ۱۳۸۸.
- لسانی، محبوبه (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین سبک های مختلف تصمیم گیری مدیران گروه های آموزشی و انگیزه پیشرفت (نیاز به پیشرفت) اعضای هیئت علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- مفاخری، عبدالله؛ معتمدی، عبدالله (۱۳۹۵). بررسی میزان یادگیری خودتنظیمی در بین حافظان قرآن و غیر حافظان قرآن. مجله روانشناسی و دین، سال چهارم، شماره دوم، صص ۹۹-۱۱۲.
- مولایی، بهمن. (۱۳۹۸). تأثیر ویژگیهای معلم بر سبک مدیریت کلاس در مدارس بزرگسالان رود در سال تحصیلی ۹۱-۹۰. پایان نامه کارشناسی، دانشگاه تربیت معلم شهید بهشتی زنجان.

منابع انگلیسی:

- Fowler, Jeana ., Sarapli, Onur (۲۰۱۰). Classroom management: what ELT students expect. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* ۳, ۹۴-۹۷.
- Green, J. A., & Azevedo, R. (۲۰۰۷). A theoretical review of Winne and Hadwin's model of New perspectives and directions. *Review of Educational Research*, ۷۷, self-regulated learning: ۳۳۴-۳۷۲.
- Graham, S., & Harris, K. R. (۲۰۰۵). *Writing better. Effective strategies for teaching students with learning difficulties*. Baltimore: Paul. H. Brooks Publishing Co.
- Jeanpierre, B.J (۲۰۰۴), Two Urban Elementary Science Classrooms: The Interplay between Student Interactions and Classroom Management Practices, *Journal Education*, ۱۲۴(۴), ۶۶۴-۶۷۶.
- Kharrazi, Alinaghi. & kareshki, hossein (۲۰۱۰). Environmental perceptions, motivational beliefs and self-regulating learning by Iranian high school students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* ۵. ۲۱۶۴-۲۱۶۰.
- Konti, Feray (۲۰۱۱). Teachers and students perceptions towards teachers classroom management applications in primary schools. *Procedia- Social and Behavioral Sciences* ۱۵. ۴۰۹۳- ۴۰۹۷.
- management and the Kunter, M., Jürgen Baumert, J. & Köller, O. (۲۰۰۷). Effective classroom development of subject- related interest. *Learning and Instruction*, ۱۷(۵). ۴۹۴- ۵۰۹.
- Martin, N.K., Yin, Z (۱۹۹۹), Beliefs Regarding Classroom management Style: the Differences between Rural and Urban Secendaeay Level Teachers, *Journal of Research in Rural Education*, ۱۵(۲), ۱۰۱-۱۰۵.
- Martin, N.K., Yin, Z., & Baldwine, B (۱۹۹۷), Attitudes and Beliefs Regarding Classroom Management Style: Differences between Male and Female Teachers, *ERIC Identifier, ED* ۴۰۴ ۷۳۸.
- McLeod, Joyce., Fisher, Jan., Hoover, Ginny. (۲۰۰۳). *The Key Elements of Classroom Management. Association for Supervision and Curriculum Development*. Alexandria, Virginia USA.
- Millei, Z (۲۰۰۷), Controlling or guiding students –What's the Difference? A Critique of pproaches to Classroom Discipline NZARE and AARE Conference, <http://www.aare.edu.au/ypap/code/v.htm#M-mil-۷۴۱.pdf>.
- Mitchell, Mary M ., Bradshaw, Catherine P (۲۰۱۳). Examined classroom influences on student perceptions of school climate: The role of classroom management and exclusionary discipline strategies. *Journal of School Psychology*, volume ۵۱, Issue ۵, ۵۹۹-۶۱۰.
- Ngang, Tang Keow (۲۰۱۲). A comparative study on teacher leadership in special education classroom between China and Malaysia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* ۳۱. ۲۳۱-۲۳۵.

Opdenakker, M. C., & Van Damme, J. (۲۰۰۴). Effects of schools, teaching staff and classes on achievement and wellbeing in secondary education: Similarities and differences between school outcomes. *School Effectiveness and School Improvement*, ۱۱, ۱۶۵-۱۹۶.

Rowa, J., Stewart, R. and Paterson, R. (۲۰۰۹), Self regulation learning in high school. *Educational Psychology*, Vol. ۲۵, pp. ۵۷- ۸۱.

Stewart, J.E (۲۰۰۸), Locus of Control and Self-Attribution as Mediators of Hazardous Attitudes among Aviators: A Review and Suggested Applications, *International Journal of Applied Aviation Studies*, ۱(۲), ۲۶۳-۲۸۰.

Tavakolizadeh, J., Ebrahimi- Qavam, S., Farrokhi, N.A, and Golzari, M (۲۰۱۱). The effectuality of teaching of self- regulated learning strategies on mental health in students. *Procedia- Social and Behavioral Sciences* ۲۹. ۱۱۰۵- ۱۱۱۴.

Tavakolizadeh, Jahanshir., Yadollahi, Hassan., Poorshafeie, Hadi (۲۰۱۲). The role of self regulated learningstrategies in psychological well being condition of students. *Procedia- Social and Behavioral Sciences* ۶۹. ۸۰۷- ۸۱۵.

Unal, Zafer., Unal, Aslihan. (۲۰۱۲). The impact of years of teaching experience on the classroom management approaches of elementary achool teavhers. *International Journal of Instruction*.Vol.۵, No. ۲. ۴۱- ۶۰.

Weinstein, C., Mayer, R. (۱۹۸۶). *The teaching of learning strategies*. In, M. Withorck (Ed), *Handbook of research on teaching*. New York: MC Millan.

Wening,J,C.(۲۰۰۴).Classroom Management, ISU Physics Teacher Education Program, *Journal of Educational Research*, ۱۴(۱),۳۰-۴۳.